

Datum: 2022-11-08

Diarienummer: MN-2022-9631

Kunskapsinsatser för ökad lokal solelsproduktion i Malmö

Start- och slutdatum: 2020-09-01 till 2022-06-30

Projektledare: Erik Ormegard

Finansiär och miljöförvaltningens budget: Energimyndigheten / 1 996 859 kr

Samarbetspartners: IVL Svenska Miljöinstitutet

Globala målen/Miljöprogramsmål/KF-mål: 7. Hållbar energi för alla/Malmö försörjs av 100 procent förnybar och återvunnen energi/Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser

Om projektet

Tidigare studier har visat att det finns en stor potential för solenergi i Malmö som inte nyttjas. Vid projektets start uppskattades solelsproduktion i Malmö endast försörja 0,05 procent av den totala energianvändningen i Malmö. En ökad förståelse för hinder och möjligheter vad gäller solcellsutbyggnad i Malmö är en viktig del i det strategiska arbetet för att Malmö ska försörjas av en större andel förnybar energi. Projektet har syftat till att skapa en ökad kunskap om dessa hinder och möjligheter för att accelerera utbyggnadstakten av solceller i Malmö.

Genomförande

Utifrån olika kunskapsunderlag och ett dialog- och förankringsarbete med andra förvaltningar inom Malmö stad och berörda bolag tog miljöförvaltningen, i samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet, fram en nulägesbild av solcellsutbyggnaden i form av en konceptuell modell. Genom nulägesbilden och olika beräkningsmodeller identifierades bland annat följande insatsområden för en ökad utbyggnadstakt av solceller i Malmö:

- Skapa kunskapsunderlag om solceller och etablera en plattform för informationsspridning
- Genomföra informationsinsatser om solceller med fokus på lönsamhet, klimatnytta och Malmö stads höga ambitioner för lokal utbyggnad
- Bemöta administrativa hinder i bygglovsprocessen för solcellsinstallationer, samt intressekonflikten med kulturhistoriskt värdefull miljö
- Öka utbyggnadstakten av solceller på Malmö stads egna byggnader

Under projektperioden genomfördes flertalet kunskapsinsatser inom dessa områden, exempelvis i form av webinarier, dialogprocesser och framtagande av kunskapsmaterial, riktat mot villaägare, bostadsrättsföreningar och företag med stora taktytor som identifierats som prioriterade externa målgrupper.

Effekter

Vilka effekter har uppnåtts genom projektet?

Projektet har resulterat i en ökad förståelse för utbyggnadstakten av solceller i Malmö. Genom de insatser som har genomförts eller kommer genomföras utifrån identifierade behov är en effekt ökad utbyggnadstakt av solceller i Malmö. Behov av vidare insatser och

utredningar har även synliggjorts inför Malmö stads fortsatta arbete med solcellsutbyggnaden i Malmö. Detta skapar i sin tur bättre förutsättningar för en lokal, resurseffektiv och förnybar energiförsörjning i Malmö och bidrar till att möjliggöra klimatomställningen.

Vilka lärdomar har vi gjort?

En framgångsfaktor för projektet med dess inriktning på kunskapsinsatser, dialogformer och samverkan har varit att knyta an till befintliga processer och verktyg för utbyggnaden av solceller i Malmö. Till exempel har det kontinuerliga samarbetet med Malmös energi- och klimatrådgivare varit en stor fördel och till nytta i flera insatser. Den dialog som har förts med andra förvaltningar har också varit givande och nödvändig. Olika förvaltningar har olika roller när det kommer till solcellsutbyggnaden och därför behövs samverkan och dialog för att skapa en bättre förståelse för faktorer som påverkar utbyggnaden. Den nära dialogen mellan miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen möjliggjorde arbetet inom projektet kopplat till solcellsutbyggnaden i kulturhistoriskt värdefulla miljöer, vilket det även finns en önskan att arbeta vidare med. Det finns exempelvis ett behov att ta fram verktyg för att underlätta solcellsinstallation som inte förvanskar kulturvärden, t.ex. i form av gestaltungsprinciper, vilket skulle underlätta för fastighetsägare och projektörer liksom för bygglovshandläggare att inleda en dialog om bättre lösningar. Inom projektet har även en lika gynnsam dialog kunnat föras med serviceförvaltningen gällande solcellsutbyggnaden på Malmö stads egna byggnader.

Hur viktig denna samverkan har varit inom projektet visar på behovet att uppdrag och beslut kring arbetet med solelsproduktion i Malmö bygger på ett samarbete mellan förvaltningarna. Det är med respekt för respektive förvaltnings arbetsprocesser och expertis i sakfrågor som en hållbar utbyggnad av solceller och dess samexistens med andra intressen kan säkerställas.

En viktig lärdom från projektet är behov av fortsatt arbete och beslut som bidrar till en accelererad utbyggnadstakt av solceller i Malmö. Det rör sig bland annat om tydliga mål gällande solelsproduktion inom kommunen och inte minst från solceller på Malmö stads egna byggnader. I projektet har fokus varit på takbaserade anläggningar, men förutsättningarna för elproduktion från markbaserade solcellsanläggningar är på en mycket större skala. En lärdom är därför ett stort behov av utredningar gällande förutsättningar även för markbaserade solcellsanläggningar i Malmö.

Sammanfattning

Malmö är en stad med högt uppsatta miljömål. Enligt Miljöprogrammet för Malmö stad ska Malmö försörjas av 100% förnybar och återvunnen energi och utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område ska minska med 70% jämfört med år 1990. För flera sektorer är elektrifiering vägen till minskade utsläpp av växthusgaser, något som både kommer öka effektbehovet och ställa hårdare krav på leveranssäker el. För att möjliggöra klimatomställningen i Malmö är det alltså centralt att säkerställa kommunens elförsörjning.

I Energistrategin för Malmö stad beskrivs hur staden aktivt kan bidra till energisystemets omställning, bland annat genom att arbeta för en lokal, resurseffektiv och förnybar energiförsörjning i Malmö. I nuläget är dock Malmö som geografiskt område en nettoimportör av el och är beroende av el från områden med begränsad överföringskapacitet, vilket bidrar till att skapa höga elpriser. Därför behöver Malmö stad vidta åtgärder som miljömässigt och samhällsekonomiskt effektivt resulterar i ökad lokal förnybar elproduktion. Solenergi är ett självklart alternativ för förnybar elproduktion som Malmö stad har lång erfarenhet av att arbeta med och flera studier om potentialen för solelsproduktion i Malmö

har dessutom genomförts. Trots detta fortsätter solenergi endast stå för en liten andel den lokalt producerade energin.

Ett resultat av tidigare studier gällande solcellsutbyggnaden i Malmö var att Malmö stad kan arbeta med information och påverkan för att stimulera allmänheten, företag och andra aktörer att investera i solceller och öka användningen av solenergi. Med utgångspunkt i detta resultat har miljöförvaltningen i Malmö stad, i samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet och med finansiering från Energimyndigheten, arbetat för att accelerera utbyggnadstakten av solceller i Malmö.